

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP.410.5.4.2025

**Pan
Waldemar Gaida
Starosta Strzelecki
Starostwo Powiatowe
w Strzelcach Opolskich
ul. Jordanowska 2
47-100 Strzelce Opolskie**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/050 – Realizacja przez samorządowe jednostki organizacyjne obowiązków w zakresie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Strzelcach Opolskich, ul. Jordanowska 2, 47-100 Strzelce Opolskie ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Waldemar Gaida, Starosta Strzelecki ² , od 6 maja 2024 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił: Józef Swaczyna, Starosta Strzelecki, od 21 listopada 2018 r. do 5 maja 2024 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Przygotowanie do realizacji obowiązków w zakresie zapewnienia dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami 2. Prowadzenie działalności przy spełnianiu wymagań służących zapewnieniu dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2025 (do 18 czerwca 2025 r.)
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Opolu
Kontrolerzy	1. Damian Mielcarek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/35/2025 z 17 marca 2025 r. 2. Agnieszka Kwiecień, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/36/2025 z 17 marca 2025 r.

(akta kontroli str. 1-14)

¹ Dalej: Starostwo.

² Dalej: Starosta.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W Starostwie podejmowano prawidłowe działania mające na celu zapewnienie dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami. Pozytywnie należy ocenić przygotowania kontrolowanej jednostki do zapewnienia ww. dostępności. Starosta wyznaczył bowiem koordynatora ds. dostępności, określił jego zadania oraz opublikował jego dane na stronie internetowej i na stronie Biuletynu Informacji Publicznej⁵ Starostwa. W Starostwie opracowano także i realizowano plany działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. W dokumentach strategicznych opracowanych w kontrolowanej jednostce zawarto treści uwzględniające zapewnienie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. W Starostwie sporządzono i opublikowano także deklaracje dostępności strony internetowej oraz strony BIP. Pozytywnie należy ocenić także wybudowanie windy osobowej, która umożliwiła dostęp do wszystkich pięter budynku. W Starostwie zapewniono wizualną i głosową informację na temat rozkładu pomieszczeń oraz opracowano zasady ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami. Zapewniono też częściową dostępność cyfrową strony internetowej oraz strony BIP. Do Starostwa nie wpływały wnioski o zapewnienie dostępności architektonicznej lub informacyjno-komunikacyjnej, jak również żądania zapewnienia dostępności cyfrowej. W ww. okresie w Starostwie nie zarejestrowano skarg, których przedmiotem było zapewnienie dostępności.

Kontrola NIK wykazała jednak, że budynek Starostwa nie spełniał części minimalnych wymagań w zakresie dostępności architektonicznej. Nie zapewniono także pełnej dostępności informacyjno-komunikacyjnej, a raport o stanie zapewnienia dostępności zawierał dane niezgodne ze stanem faktycznym. Starosta nie określił ponadto w sposób przejrzysty i spójny zakresu czynności (obowiązków) osobie, którą wyznaczono na koordynatora ds. dostępności oraz nie ustalił mierników służących do monitorowania wykonania jego ustawowych zadań. W treściach zawieranych umów, na podstawie których zlecano realizację zadań publicznych lub udzielano zamówień publicznych, nie uwzględniano minimalnych wymagań służących zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. W Starostwie nie udokumentowano także potwierdzenia wykonywanych przeglądów i aktualizacji deklaracji dostępności w latach 2020-2024 oraz nie zawierały one informacji o braku pełnej zgodności stron internetowych Starostwa. Strona internetowa oraz strona BIP Starostwa zawierały bowiem linki, które nie spełniały części kryteriów dostępności cyfrowej. W Starostwie nie oznakowano także prawidłowo miejsca postojowego przeznaczonego dla osób niepełnosprawnych, a tablica przyzywowa w windzie osobowej zamontowana została zbyt blisko naroża kabiny.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: BIP.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR 1. Przygotowanie do realizacji obowiązków w zakresie zapewnienia dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami

Opis stanu faktycznego

1.1. Starosta, na podstawie zarządzenia nr 22/2020 z 30 września 2020 r. w sprawie powołania koordynatora oraz zespołu ds. dostępności, wyznaczył ww. koordynatorem specjalistę⁷ w Wydziale Organizacyjnym Starostwa. Zgodnie z art. 14 ust. 5 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami⁸, na stronie BIP Starostwa⁹, opublikowane zostały¹⁰ - zgodne ze stanem faktycznym - dane kontaktowe koordynatora ds. dostępności.

(akta kontroli str. 15-45, 68-90, 428-452, 569)

1.2. Zgodnie z zarządzeniem nr 22/2020 do zadań koordynatora ds. dostępności należało: 1/ przydzielanie poszczególnym członkom zespołu zadań wynikających z UZD; 2/ udostępnianie na stronie podmiotowej BIP Starostwa raportu o stanie zapewnienia dostępności.

Dodatkowo, na stronie BIP Starostwa wskazane zostały szczegółowe zadania/obowiązki koordynatora ds. dostępności tj.: a/ dokonanie inwentaryzacji obiektów budowlanych oraz określenie minimalnych wymagań obiektów Starostwa w zakresie zapewnienia ich dostępności; b/ przygotowanie i koordynacja wdrożenia planu działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z minimalnymi wymaganiami służącymi zapewnieniu dostępności, określonymi w art. 6 UZD; c/ wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do świadczonych usług; d/ prowadzenie działań promujących dostępność; e/ przedstawianie Staroście bieżących informacji o podejmowanych działaniach z zakresu realizowanych zadań; f/ opracowanie raportu o stanie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o którym mowa w art. 11 UZD. Powyższe obowiązki wypełniały katalog zadań wskazanych w art. 14 ust. 2 pkt 1-3 ww. ustawy.

W Starostwie nie określono w formie pisemnej, w sposób przejrzysty i spójny, aktualnego zakresu czynności (obowiązków) koordynatora ds. dostępności oraz nie wyznaczono mierników służących do monitorowania wykonania ww. ustawowych zadań koordynatora ds. dostępności, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 46-65, 68-76, 87-90, 428-452, 464-466, 569, 941-943)

1.3. W okresie objętym kontrolą w Starostwie opracowano i przyjęto dwa plany działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Od 1 lipca 2023 r. na stanowisku podinspektora w Wydziale Organizacyjnym Starostwa.

⁸ Dz. U. z 2024 r. poz. 1411, dalej: UZD.

⁹ <https://bip.powiatstrzelecki.pl>.

¹⁰ 1 października 2020 r.

potrzebami, tj. plany przyjęte i zatwierdzone odpowiednio: 30 września 2020 r.¹¹ oraz 3 lipca 2023 r.¹² Oba plany zostały przygotowane przez koordynatora ds. dostępności, który koordynował i podejmował działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Plany zawierały analizę stanu zapewnienia ww. dostępności (zakres działania) oraz planowane działania w zakresie jej poprawy (sposób i termin wykonania działania). Analizę stanu zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami przeprowadzono w Starostwie w oparciu o rekomendacje zawarte w raporcie¹³ ze zleconego audytu dostępności oraz na podstawie przeprowadzonego we własnym zakresie badania dostępności cyfrowej. Ww. plany wskazywały także osoby odpowiedzialne za wdrożenie poszczególnych działań w zakresie poprawy dostępności, tzw. realizatorów poszczególnych zadań.

Plan z 2020 r. oraz Plan z 2023 r. zostały opublikowane na stronie podmiotowej BIP Starostwa, odpowiednio 1 października 2020 r. oraz 11 lipca 2023 r., stosownie do zapisu art. 14 ust. 5 UZD.

Oba ww. Plany nie określały ram finansowych, tj. informacji o planowanych kosztach działań oraz źródeł ich finansowania, jak również nie zawierały zapisów dotyczących zapewnienia dostępu alternatywnego.

Koordinator ds. dostępności wyjaśniła, że *plany działania z 2020 r. i 2023 r. nie zawierały ram finansowych, ponieważ koszty realizacji poszczególnych działań zmieniają się dynamicznie. Przykładem jest inwestycja pn. „Budowa windy zewnętrznej – wejście boczne do budynku Starostwa Powiatowego w Strzelcach Opolskich”, która była jedną z kluczowych w zakresie poprawy dostępności. Ze względu na wysokie koszty, jej realizacja była możliwa po otrzymaniu dofinansowania ze źródeł zewnętrznych (PFRON i BGK). Kosztorysy są ważne tylko przez pół roku i często nie odzwierciedlają rzeczywistych wydatków ponoszonych po postępowaniu przetargowym. Z podobnych przyczyn trudne jest także dokładne wskazanie źródeł finansowania – nie wiadomo, czy w danym roku zostanie przyznane dofinansowanie ani jaka będzie jego wysokość. Zlecenie kosztorysów dla każdego działania bez pewności jego realizacji byłoby niegospodarne. Ponadto, jako Koordynator ds. dostępności, nie posiadam kompetencji do szacowania kosztów inwestycji takich jak np. remont holu. Plany nie zawierały osobnych zapisów dotyczących zapewnienia dostępu alternatywnego, ponieważ miały one charakter planistyczny, a dostęp alternatywny był już w praktyce zapewniony.*

(akta kontroli str. 183-284, 428-452, 593-613)

Plany działania na rzecz poprawy dostępności (z 2020 r. i z 2023 r.) zawierały łącznie 45 zadań do realizacji¹⁴. W Starostwie nie zrealizowano części zadań / założeń ww. planów działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (wynikających z Planu z 2020 r. i z Planu z 2023 r.) oraz rekomendacji zawartych w zleconym audycie

¹¹ Plan zatwierdzony przez Starostę, dalej: Plan z 2020 r.

¹² Plan zatwierdzony przez Sekretarza Powiatu Strzeleckiego, dalej: Plan z 2023 r.

¹³ Raport wdrożeniowy z audytu dostępności architektonicznej i komunikacyjno-informacyjnej wraz z przygotowaniem instrukcji organizacji przestrzeni publicznej zgodnie ze standardami dostępności architektonicznej i informacyjno-komunikacyjnej dla Starostwa Powiatowego w Strzelcach Opolskich, opracowany 4 kwietnia 2023 r. przez Centrum Edukacji i Wdrożenia Innowacji w Medycynie (CEWIMED).

¹⁴ W Starostwie w okresie objętym kontrolą nie realizowano zadań z udziałem środków z rządowego programu Dostępność Plus.

na rzecz zapewnienia dostępności architektonicznej oraz informacyjno-komunikacyjnej. Dotyczyło to w szczególności braku realizacji w założonym terminie: a/ zapewnienia pełnej informacji na temat rozkładu pomieszczeń w sposób wizualny, dotykowy lub głosowy – tablice z rozkładem pomieszczeń kontrastowe w druku powiększonym z informacjami w alfabecie Braille'a (zgodnie z Planem z 2020 r. – termin realizacji do XII 2021 r.), b/ montażu tablicy informacyjnej w holu głównym (zgodnie z Planem z 2023 r. montaż do końca 2023 r.); c/ przeprowadzenia spotkań i narad z kadrą Starostwa oraz szkoleń wewnętrznych dla pracowników Starostwa z zakresu dostępności - poz. 10 w Planie z 2023 r. oraz rekomendacje z przeprowadzonego audytu w zakresie konieczności przeprowadzenia szkoleń dla pracowników Starostwa; d/ poprawy dostępności wejścia głównego do budynku – oznaczenia kontrastowe drzwi i schodów (zgodnie z poz. 22 Planu z 2023 r. – termin realizacji do końca 2023 r.); e/ oznaczenia drzwi wewnętrznych – kontrastowego, oznaczenia klamek, drzwi szklanych oraz numeracji drzwi (zgodnie z poz. 23 Planu z 2023 r. – termin realizacji do końca 2023 r.); f/ zakupu krzesła ewakuacyjnego (zgodnie z poz. 24 Planu z 2023 r. – termin realizacji do końca 2023 r.); g/ elementów ułatwiających poruszanie się po budynku, tj. wyposażenia budynku w systemy prowadzenia i odnajdowania drogi (zgodnie z poz. 25 Planu z 2023 r. – termin realizacji do końca 2024 r.); h/ poprawy widoczności schodów wewnętrznych (zgodnie z poz. 26 Planu z 2023 r. – termin realizacji do końca 2024 r.); i/ wyposażenia schodów w budynku w poręcze (wewnętrzne i zewnętrzne) obustronne oraz obniżone z oznaczeniami kontrastowymi (zgodnie z poz. 28 Planu z 2023 r. – termin realizacji do końca 2024 r.).

Koordinatorka ds. dostępności wyjaśniła, że *główną przyczyną braku realizacji części działań wskazanych w planach z 2020 i 2023 r. jest brak środków finansowych*. W odniesieniu do poszczególnych zadań wskazała: *a/ tablice informacyjne (kontrastowe, w alfabecie Braille'a) były kilkakrotnie wyceniane, jednak ich montaż został odłożony ze względu na planowany remont holu i parteru, który ma objąć również przestrzeń dostępne dla osób ze szczególnymi potrzebami; b/ spotkania i rozmowy z pracownikami są przeprowadzane, zwłaszcza w ramach wdrożenia nowych pracowników, jednak nie są formalnie dokumentowane jako szkolenia czy narady; c/ poprawa oznaczeń wejścia głównego, drzwi, klamek i oznaczeń kontrastowych również została zaplanowana w ramach remontu, który będzie realizowany kompleksowo; d/ zakup krzesła ewakuacyjnego był wpisany w projekcie budżetu, jednak ze względu na brak dostatecznych środków finansowych w budżecie Powiatu, środki zostały przeznaczone na realizację innych zadań; e/ systemy prowadzenia i odnajdywania drogi częściowo zostały wdrożone przy budowie windy. Pozostałe elementy są planowane do wdrożenia przy remoncie budynku; f/ poprawa widoczności schodów wewnętrznych oraz montaż obustronnych poręczy z oznaczeniami kontrastowymi są ujęte w planach remontowych, które będą realizowane kompleksowo.*

(akta kontroli str. 183-411, 465-568, 593-614, 955)

1.4. Starostwo uwzględniało w projektach dokumentów strategicznych i operacyjno-wdrożeniowych wymagania osób ze szczególnymi potrzebami. Zawarto je m.in. w zbadanych dokumentach, tj.: a/ Strategii Rozwoju Powiatu Strzeleckiego na lata 2021-2030, gdzie w ramach celu operacyjnego *Atrakcyjna przestrzeń i rozwój infrastruktury technicznej*, wpisany został kierunek działania o nazwie: *rozwój infrastruktury dla osób z niepełnosprawnościami, w tym*

niwelowanie barier architektonicznych i wdrażanie zasad dostępności; w ww. dokumencie wskazano także na atrakcyjną bazę infrastrukturalną i bogatą ofertę edukacyjną skierowaną do dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami, w tym z niepełnosprawnościami intelektualnymi i ruchowymi; b/ Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2025¹⁵, gdzie w celach głównych ujęto *przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych*, a w jednym z celów szczegółowych przewidziano *likwidację barier architektonicznych, technicznych i komunikacyjnych*; c/ Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Strzeleckiego na lata 2018-2025¹⁶, gdzie jednym z celów strategicznych była *poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych oraz osób w podeszłym wieku*.

(akta kontroli str. 100-182)

1.5. Badaniem objęto zapisy dziewięciu umów zawartych w Starostwie po 5 września 2021 r., którymi zlecano realizację zadań publicznych finansowanych z udziałem środków publicznych podmiotom innym niż podmioty publiczne (2 umowy)¹⁷ oraz wykonanie zamówień publicznych (7 umów)¹⁸.

Koordinator ds. dostępności w Starostwie pisemnie poinformowała¹⁹ naczelników Wydziałów Starostwa o konieczności określania w treści umów, na realizację zadania publicznego lub wykonanie zamówień publicznych, warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, z uwzględnieniem minimalnych wymagań, o których mowa w art. 6 UZD.

Przeprowadzona analiza ww. dziewięciu umów wykazała, że w ich treści nie zostały określone warunki służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie zlecanych zadań publicznych oraz udzielanych zamówień publicznych, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 776-910, 951-954)

1.6. Deklaracje dostępności strony internetowej oraz podmiotowej strony BIP Starostwa zostały opublikowane w formacie HTML na ww. stronach. Deklaracje

¹⁵ Uchwała Nr XXVI/255/21 Rady Powiatu Strzeleckiego z dnia 27 stycznia 2021 r. w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2025.

¹⁶ Uchwała Nr XLV/430/18 Rady Powiatu Strzeleckiego z dnia 26 września 2018 r. w sprawie uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Strzeleckiego na lata 2018-2025.

¹⁷ 1/ Umowa nr 225/2024 z 23 sierpnia 2024 r. na organizację szkolenia dzieci i młodzieży w zakresie piłki ręcznej; 2/ umowa nr 226/2024 z 31 lipca 2024 r. na realizację zadania publicznego pod tytułem „Zabytkowo i klockowo”.

¹⁸ 1/ Umowa nr 140/2024 r. z 17 kwietnia 2024 r. o prace projektowe na opracowanie kompletnej dokumentacji projektowo-kosztorysowej wraz z uzyskaniem wymaganych uzgodnień dla inwestycji pn. *Rozbudowa drogi powiatowej 1434 O Kędzierzyn-Koźle – Januszkowice*; 2/ umowa nr 216/2024 z 1 sierpnia 2024 r. na wykonanie robót wzmocnienia bezpieczeństwa w miejscach publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem tworzenia lokalnych systemów bezpieczeństwa – „Przejście z klasą”; 3/ umowa nr 72/20202 z 22 marca 2022 r. na budowę chodnika w ciągu drogi powiatowej 1844 O Staniszcze Wielkie – Kolonowskie w miejscowości Staniszcze Wielkie, ul. 1 Maja; 4/ umowa nr 91/2022 z 25 kwietnia 2022 r. na opracowanie dokumentacji projektowej dla zadania pn. *Przebudowa mostu wraz z budową kładki dla pieszych w ciągu drogi powiatowej 1844 O w miejscowości Kolonowskie, ul. 1 Maja*; 5/ umowa nr 30/2025 r. z 24 stycznia 2025 r. na utrzymanie serwisu internetowego i poczty elektronicznej; 6/ umowa nr 79/2022 r. z 24 marca 2022 r. na przygotowywanie multimedialnych materiałów dziennikarskich promujących działalność Starostwa i Powiatu; 7/ umowa nr 75/2024 z 29 lutego 2024 r. na wydrukowanie publikacji pt. *25-lecie Powiatu Strzeleckiego*.

¹⁹ Pismo OR.8380.3.2020.DI z 9 listopada 2020 r.

dostępności sporządzone zostały dla każdej wersji językowej ww. stron internetowych oraz w oparciu o wzór deklaracji określony w załączniku do decyzji wykonawczej Komisji (UE) 2018/1523 z dnia 11 października 2018 r. ustanawiającej wzór oświadczenia w sprawie dostępności zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2102 w sprawie dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego²⁰. Obie deklaracje zawierały elementy, o których mowa w sekcji 1 załącznika do ww. decyzji wykonawczej (z wyjątkiem informacji o „Treściach niedostępnych”) oraz elementy, o których mowa w art. 10 ust. 4 i ust. 5 ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych²¹. Na ww. stronach internetowych (Starostwa oraz BIP Starostwa) umieszczony został link do opublikowanych deklaracji dostępności, w taki sposób, aby użytkownik miał zapewniony do nich dostęp podczas nawigacji po tych stronach. Zapewniono także zgodność struktury deklaracji dostępności (na obu stronach internetowych) z Tabelą Struktury oraz obecność w odpowiednich miejscach identyfikatorów deklaracji dostępności (na obu stronach) wymienionych w Tabeli Identyfikatorów, zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Cyfryzacji²².

(akta kontroli str. 428-463, 911-939, 956-968)

W 2025 r. w Starostwie dokonano przeglądu deklaracji dostępności dla BIP Starostwa oraz strony internetowej, odpowiednio 24 marca oraz 31 marca 2025 r. Dokonano także aktualizacji ww. deklaracji (24 kwietnia 2025 r.) w związku ze znaczącą zmianą w zakresie dostępności, tj. możliwości korzystania w Starostwie z windy. Powyższe działania stanowiły realizację obowiązku określonego w art. 11 UDC. W Starostwie nie przedłożono potwierdzenia wykonanych w latach 2020-2024 przeglądów i aktualizacji deklaracji dostępności oraz nie zawierały one w sekcji 1 opisu „Treści niedostępnych”, tj. informacji na temat niezgodności stron internetowych, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 428-463, 956-968)

W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki nałożenia przez ministra właściwego ds. informatyzacji kary pieniężnej z tytułu niesporządzenia i niepublikowania deklaracji dostępności lub niezawierania w deklaracji dostępności elementów wskazanych w art. 10 ust. 3-5 UDC.

(akta kontroli str. 99)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Starosta nie określił w formie pisemnej, w sposób przejrzysty i spójny, aktualnego zakresu czynności (obowiązków) osobie, której wyznaczył funkcję koordynatora ds. dostępności oraz nie ustalił mierników służących do monitorowania wykonania ustawowych zadań tego koordynatora. Zgodnie

²⁰ Dz. Urz. UE L 256 z 12.10.2018, str. 103, dalej: załącznik do decyzji Komisji UE 2018/1523.

²¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1440, dalej: UDC.

²² Warunki techniczne publikacji i struktura dokumentu elektronicznego deklaracji dostępności, Warszawa 16 lipca 2024 r.

z pkt II. A.3 *Struktura organizacyjna* standardów kontroli zarządczej²³ aktualny zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności powinien być określony dla każdego pracownika w formie pisemnej, w sposób przejrzysty i spójny. Zgodnie ponadto z § 23 ust. 2 zarządzenia Nr 26/2012 Starosty Strzeleckiego z 11 grudnia 2012 r. w sprawie kontroli zarządczej w Starostwie, zakresy obowiązków, odpowiedzialności i uprawnień pracowników określa się w formie pisemnej. Dodatkowo, zgodnie z pkt II. B.6 *Określanie celów i zadań, monitorowanie i ocena ich realizacji* standardów kontroli zarządczej, cele i zadania należy określać jasno i w co najmniej rocznej perspektywie, a ich wykonanie należy monitorować za pomocą wyznaczonych mierników.

Sekretarz wyjaśniła, że w związku z tym, iż zadania koordynatora ds. dostępności zostały określone w art. 14 ust. 2 UZD oraz § 1 ust. 2 zarządzenia nr 22/2020 Starosty z 30 września 2020 r. uznano, iż nie ma potrzeby ujmowania niniejszego w drodze zakresu czynności. Nie wyznaczono mierników do monitorowania wykonania ustawowych zadań koordynatora ds. dostępności, bowiem uznano, iż powyższe jest odzwierciedlone poprzez planowanie zadań ujętych w budżecie Powiatu oraz w raporcie o stanie zapewnienia dostępności.

Starosta 12 maja 2025 r. określił w formie pisemnej w sposób przejrzysty i spójny, aktualny zakres czynności (obowiązków) koordynatora ds. dostępności, a pismem z 20 maja 2025 r. wyznaczył mierniki służące do monitorowania wykonania jego ustawowych zadań.

(akta kontroli str. 46-65, 68-76, 87-90, 428-452, 464-466, 569, 941-943)

2. Deklaracje dostępności dla obu stron internetowych Starostwa²⁴ nie zawierały zapisów, że ww. strony internetowe nie są w pełni zgodne z UDC, choć faktycznie były one tylko częściowo zgodne z UDC. Zgodnie bowiem z załącznikiem do decyzji Komisji UE 2018/1523 deklaracje powinny zawierać, w sekcji „Treści niedostępne”, informacje na temat treści i funkcji, które są jeszcze niezgodne.

Informatyk Starostwa oraz Zastępca przewodniczącego zespołu ds. dostępności wyjaśnił, że po przeanalizowaniu błędów zmieniono z dniem 18 czerwca 2025 r. status deklaracji dostępności cyfrowej (zarówno na witrynie www.bip.powiatstrzelecki.pl oraz www.powiatstrzelecki.pl) z „Jest zgodna” na „Jest częściowo zgodna”. Faktycznie przy takiej ilości błędów status „Jest zgodna” nie ma racji bytu.

W deklaracjach dostępności obu ww. stron internetowych wprowadzony został zapis, że strona jest częściowo zgodna z UDC.

(akta kontroli str. 449-452, 956-968)

3. W Starostwie nie zostały podjęte działania zapewniające rzetelny przepływ informacji dotyczących wykonanych w latach 2020-2024 przeglądów i aktualizacji deklaracji dostępności dla BIP Starostwa oraz dla strony internetowej, tj. realizacji obowiązku określonego w art. 11 UDC. Z uwagi na zaniechanie dokumentowania ww. czynności (w jakikolwiek sposób), utrudniona była możliwość weryfikacji przez Starostę wykonania tego zadania przez podległych pracowników, jak też identyfikacji zakresu ewentualnych zmian

²³ Komunikat nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych (Dz. Urz. Min. Finansów Nr 15, poz. 84), dalej: standardy kontroli zarządczej.

²⁴ <https://powiatstrzelecki.pl>; <https://bip.powiatstrzelecki.pl>.

zawartości stron internetowych, w tym mogących mieć wpływ na ich dostępność cyfrową (tj. zmian o charakterze istotnym, w szczególności zmian w sposobie nawigacji na stronach oraz możliwości dotarcia do zamieszczonych informacji, zmian struktury stron lub aplikacji, zmian dostępnych formularzy, formatów plików czy ogólnego sposobu prezentacji treści).

Zgodnie z pkt II. D. *Informacja i komunikacja* standardów kontroli zarządczej, osoby zarządzające oraz pracownicy powinni mieć zapewniony dostęp do informacji niezbędnych do wykonywania przez nich obowiązków, a w obrębie struktury organizacyjnej jednostki należy zapewnić efektywne mechanizmy przekazywania ważnych informacji (pkt II. D.17).

Informatyk Starostwa oraz Zastępca przewodniczącego zespołu ds. dostępności wyjaśnił, że *przeгляд deklaracji miał charakter „coroczny”, tzn.: należało ten przeгляд wykonać do ostatniego dnia marca (31.03) każdego roku. Przeglądy te dokonywano regularnie jednak nie miały one wielkiego wpływu na zmianę treści zawartych na stronie (zarówno BIP jak i strona internetowa). Ostatnią „znaczącą” zmianą był dopisek dotyczący możliwości korzystania z windy przez petentów, co miało miejsce w bieżącym roku 2025. Innym problemem (natury czysto technicznej) jest niemożność udokumentowania wcześniejszych corocznych przeглядów deklaracji: niestety nie wykonywano tutaj zrzutów ekranu (będzie to robione w przyszłości w przypadku takich zaleceń) a sama strona „Deklaracja dostępności” (zarówno na stronie BIP jak i na stronie internetowej) nie posiada tzw.: metryki, czyli całej historii zmian jakie były dokonywane w czasie (zdecydowana większość innych stron takie metryki posiada).*

(akta kontroli str. 428-463)

4. Starosta nie zapewnił określenia, w treści zawieranych przez kontrolowaną jednostkę umów, na podstawie których zlecano realizację zadań publicznych oraz udzielano zamówień publicznych, warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Stanowiło to naruszenie wymogów wynikających z art. 4 ust. 3 w związku z art. 73 pkt 3 oraz art. 6 UZD w związku z art. 73 pkt 1 UZD i skutkowało ograniczeniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie przedmiotu zawieranych umów.

Starosta wyjaśnił, że *naczelnicy zostali powiadomieni przez koordynatora ds. dostępności o konieczności zawierania w treściach zawieranych umów określania warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami – pismo z 9 listopada 2020 r. Najprawdopodobniej brak umieszczenia postanowień wynikających z dyspozycji art. 4 ust. 3 UZD, wynikał z faktu, iż zapis ustawowy został błędnie zinterpretowany i nie każdy przedmiot umowy, w ocenie naczelników, determinował konieczność zawarcia tego typu klauzuli. W celu konwalidacji powyższego zobowiązuję się do wydania do 27 maja 2025 r. zarządzenia obligującego do umieszczenia zapisów wynikających z ww. dyspozycji.*

(akta kontroli str. 776-910, 951-954)

OCENA CZĄSTKOWA

Starosta podejmował prawidłowe działania mające na celu przygotowanie kontrolowanej jednostki do realizacji obowiązków w zakresie zapewnienia osobom ze szczególnymi potrzebami dostępności architektonicznej, cyfrowej i komunikacyjno-informacyjnej. Starosta wyznaczył koordynatora ds. dostępności, określił zadania koordynatora oraz opublikował jego dane na stronie internetowej Starostwa i na stronie BIP Starostwa. Nie określił natomiast w sposób przejrzysty i spójny zakresu czynności (obowiązków) osoby, której

powierzono tą funkcję oraz nie ustalił mierników służących do monitorowania wykonania zadań. W Starostwie prawidłowo opracowano plany działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. W dokumentach strategicznych opracowanych w Starostwie zawarto treści uwzględniające zapewnienie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami w ramach planowanej działalności. Starosta nie zapewnił jednak uwzględnienia minimalnych wymagań służących zapewnieniu dostępności w treści umów, na podstawie których zlecano realizację zadań publicznych lub udzielano zamówień publicznych. W Starostwie sporządzono i opublikowano deklaracje dostępności strony internetowej oraz strony BIP, przy czym nie przedstawiono potwierdzenia wykonywanych przeglądów i aktualizacji tych deklaracji w latach 2020-2024, a deklaracje te nie zawierały informacji o braku pełnej zgodności stron internetowych Starostwa.

OBSZAR

2. Prowadzenie działalności przy spełnianiu wymagań służących zapewnieniu dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami

Opis stanu faktycznego

2.1. Zgodnie z art. 11 ust. 1 UZD w Starostwie prawidłowo przygotowano, przekazano i opublikowano na stronie podmiotowej BIP, dwa *Raporty o stanie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami*²⁵. Raporty te zostały: a/ przygotowane na formularzu opracowanym przez Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej; b/ złożone za pośrednictwem portalu statystycznego Głównego Urzędu Statystycznego, odpowiednio 26 marca 2021 r. oraz 27 marca 2025 r.; c/ opublikowane w ww. dniach na stronie podmiotowej BIP Starostwa. Raporty zawierały informacje dotyczące spełniania przez Starostwo, w ramach prowadzonej działalności, minimalnych wymagań, o których mowa w art. 6 UZD, w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej jednego budynku wykorzystywanego przez Starostwo. Z treści opracowanych dwóch ww. Raportów (z 2021 r. i 2025 r.) wynikało, że nastąpiła poprawa dostępności Starostwa oraz wykonanie niektórych zaplanowanych działań dostosowawczych. Poprawa polegała m.in. na: a/ zamontowaniu windy zewnętrznej umożliwiającej dostęp do wszystkich pomieszczeń budynku Starostwa; b/ zapewnieniu dostępności cyfrowej obu stron internetowych²⁶, zgodnie z wymogami UDC; c/ zapewnieniu możliwości skorzystania z pomocy tłumacza języka migowego; d/ zapewnieniu na głównej stronie internetowej odczytu informacji w postaci tekstu odczytywanego maszynowo, oraz informacji w tekście łatwym do odczytania (ETR).

(akta kontroli str. 87-90, 183-196, 412-452)

²⁵ Dalej: Raport z 2021 r. i 2025 r.

²⁶ <https://powiatstrzelecki.pl>; <https://bip.powiatstrzelecki.pl>.

W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki nałożenia przez ministra właściwego ds. informatyzacji kary pieniężnej z tytułu nieuzasadnionego i uporczywego niezapewnienia dostępności cyfrowej strony internetowej – w związku brakiem poprawy tej dostępności.

(akta kontroli str. 66-67, 98-99)

2.2. W okresie objętym kontrolą do Starostwa nie wpłynęły wnioski o zapewnienie dostępności architektonicznej lub informacyjno-komunikacyjnej, jak również żądania zapewnienia dostępności cyfrowej. W ww. okresie w Starostwie nie zarejestrowano skarg, których przedmiotem było zapewnienie dostępności, w tym cyfrowej, osobom ze szczególnymi potrzebami. Nie prowadzono także postępowań przed Prezesem Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, wszczętych na skutek wniesienia do niego skargi na brak dostępności architektonicznej lub informacyjno-komunikacyjnej, w których Starostwo było stroną.

(akta kontroli str. 91-99, 412-427)

2.3. Starosta podejmował działania na rzecz zapewnienia dostępności cyfrowej strony internetowej Starostwa²⁷ oraz strony BIP Starostwa na poziomie podstawowym. Ww. strony internetowe częściowo spełniały kryteria dostępności cyfrowej, na poziomie podstawowym określone w wytycznych WCAG²⁸, załączonych do UDC. W ramach badania dostępności ww. dwóch stron internetowych na poziomie podstawowym stwierdzono błędy, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Powyższe skutkowało także brakiem zgodności faktycznego stanu zapewnienia dostępności cyfrowej ww. stron internetowych z danymi wynikającymi z aktualnie opublikowanych deklaracji dostępności cyfrowej tych stron oraz Raportu z 2025 r.

(akta kontroli str. 428-463, 956-968)

2.4. Budynek stanowiący siedzibę Starostwa (pochodzący z około 1930 r.), w którym obsługiwano interesantów spełniał wymagania w zakresie dostępności architektonicznej wymienione w art. 6 pkt 1 lit. b-e UZD. Budynek Starostwa był pięciokondygnacyjnym obiektem wolnostojącym, posadowionym na częściowo ogrodzonej działce. Przy siedzibie Starostwa wyznaczono ponad 30 miejsc postojowych, w tym dwa dla osób niepełnosprawnych, tj.: a/ od strony południowej, którego wymiary i oznakowanie spełniało wymagania²⁹; b/ od

²⁷ <https://powiatstrzelecki.pl>.

²⁸ Web Content Accessibility Guidelines (WCAG), czyli wytyczne dotyczące dostępności treści internetowych, które opierają się na czterech zasadach: [1] postrzegalności; [2] funkcjonalności; [3] zrozumiałości; [4] solidności (w polskim i unijnym prawie określonej jako kompatybilność). Podmioty publiczne zapewniają dostępność cyfrową przez spełnienie przez ich stronę internetową lub aplikację mobilną wymagań określonych w tych wytycznych, na trzech poziomach zgodności: podstawowym, średnim, zaawansowanym.

²⁹ 1/ Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1225, ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie warunków technicznych); 2/ rozporządzenia Ministrów Infrastruktury oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2002 r. w sprawie znaków i sygnałów drogowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2310, ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie znaków); 3/ rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach (Dz. U. z 2019 r. poz. 2311, ze zm.; dalej: rozporządzenie w sprawie warunków technicznych znaków).

strony północnej, które nie posiadało prawidłowego oznakowania poziomego, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 570-613, 769-775, 946-949)

W trakcie kontroli ustalono³⁰, że główne dojście do budynku spełniało wymogi wskazane w § 16 ust. 1 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych. Budynek posiadał cztery oświetlone wejścia, z których trzy były ogólnodostępne dla petentów. Jedno z wejść stanowiło dźwig osobowy, który zgodnie z § 54 ust. 1 i ust. 2 oraz § 193 ust. 2 ww. rozporządzenia, zapewniał osobom z niepełnosprawnościami z poziomu terenu dostęp na wszystkie użytkowe kondygnacje. Dźwig spełniał wymogi wskazane w § 193 ust. 2a rozporządzenia w sprawie warunków technicznych w zakresie wymiarów kabiny, wysokości montażu tablicy przyzywowej i barierki oraz zamieszczenia dodatkowego oznakowania dla osób niewidomych i informacji głosowej. Dwie pary drzwi wejściowych w zakresie położenia, kształtu oraz ich szerokości spełniały wymogi wskazane w § 61 ust. 1 i w § 75 ust. 2 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych. W głównym wejściu do obiektu (od strony południowej) zamontowane drzwi posiadały również wymaganą wysokość. Wszystkie drzwi wejściowe nie posiadały progów, co było zgodne z treścią § 62 ust. 3 ww. rozporządzenia. Oględzinami objęto 21 par drzwi wewnętrznych, z których wszystkie spełniały wskazane w § 75 ust. 2 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych wymogi w zakresie wysokości. Spośród 21 drzwi wewnętrznych 16 (76%) spełniało także wymogi dotyczące szerokości, a pięć z nich (24%) nie spełniało tych wymagań, określonych w § 75 ust. 2. Spośród 21 ww. drzwi wewnętrznych trzy (14%) nie posiadało progów, co było zgodne z § 75 ust. 3 ww. rozporządzenia, a 18 (86%) progi posiadało. Na pierwszej udostępnionej dla petentów kondygnacji, z uwagi na różnice poziomów podłóg, zamontowano prowadzącą do południowozachodniego skrzydła budynku, wewnętrzną pochylnię. Spełniała ona warunki określone w § 70 i w § 71 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych w zakresie: a/ wysokości: 0,30 m; b/ długości: 3,59 m; c/ kąta nachylenia – 3,7°; d/ wysokości krawężników: 0,13 m; e/ zapewnienia obustronnych poręczy z odstępem pomiędzy nimi wynoszącym 1,1 m; f/ wysokości podwójnych barierek – 0,70 m oraz 0,86 m. Na tym poziomie zapewniono również, przystosowane dla osób z niepełnosprawnościami, ogólnodostępne pomieszczenie higienicznosanitarne (§ 86 ust. 1 ww. rozporządzenia). Zgodnie z § 296 ust. 1 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, w obiekcie konstrukcja schodów zabezpieczała powierzchnie od strony przestrzeni otwartej. W budynku, miejsca ze zmianą poziomu podłogi były oznakowane za pomocą kolorów wyróżniających się od odcienia podłogi. Zgodnie z zapisami art. 20a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych³¹, został zapewniony wstęp do budynku dla osoby korzystającej z psa asystującego. Informacja na temat rozkładu pomieszczeń była udzielana w sposób wizualny – za pomocą tablic informacyjnych oraz w sposób głosowy przez pracownika w punkcie informacyjnym. Starostwo zapewniało miejsce zbiórki do ewakuacji oraz określiło w Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego³² zasady prowadzenia

³⁰ Oględziny z 24 kwietnia 2025 r.

³¹ Dz. U. z 2024 r., poz. 44, ze zm.

³² Z 20 maja 2020 r.

ewakuacji osób niepełnosprawnych, osób nieprzytomnych lub z ograniczeniami ruchowymi. W trakcie kontroli zamówiono także krzesło do ewakuacji osób niepełnosprawnych³³.

Ww. stan zapewnienia dostępności architektonicznej budynku Starostwa odpowiadał danym zawartym w raporcie o zapewnieniu dostępności sporządzonym na 1 stycznia 2025 r. Obiekt ten nie spełniał jednak części minimalnych wymagań w zakresie dostępności architektonicznej, określonych w art. 6 pkt 1 UZD, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 570-614, 769-775, 940, 950-954)

2.5. Stosownie do postanowień art. 6 pkt 3 lit. a-c UZD, w Starostwie w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami zapewniono: a/ obsługę z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się, o których mowa w art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się³⁴, tj. poprzez pocztę elektroniczną oraz strony internetowe spełniające standardy dostępności dla osób niepełnosprawnych; b/ instalację jednej pętli indukcyjnej, tj. urządzenia do obsługi osób słabosłyszących; c/ zamieszczenie na stronie internetowej Starostwa oraz na stronie BIP Starostwa informacji o zakresie działalności jednostki w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo oraz informacji w tekście łatwym do czytania, tj. podzielonym na akapity ze śródtytułami, zawierającym krótkie i proste zdania. W Starostwie nie zapewniono na stronie BIP oraz na stronie internetowej informacji o zakresie działalności Starostwa w postaci nagrania treści w polskim języku migowym, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 412-463, 593-613)

Stan zapewnienia dostępności informacyjno-komunikacyjnej Starostwa nie był w pełni zgodny z danymi wynikającymi z Raportu z 2025 r. Ustalone trzy przypadki niezgodności w tym zakresie opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 412-463, 593-613)

2.6. W odniesieniu do przepisów UZD i UDC, których realizacja sprawiała największe trudności oraz proponowanych zmian ww. przepisów, koordynator ds. dostępności w Starostwie wyjaśniła, że *jednym z kluczowych problemów w realizacji przepisów dotyczących zapewnienia dostępności (UZD i UDC) jest ogólnikowość przepisów oraz brak jednego, formalnego dokumentu wykonawczego, który w sposób kompleksowy i szczegółowy regulowałby kwestie praktyczne związane z dostosowywaniem obiektów i usług publicznych. Chociaż dostępnych jest wiele poradników, opracowań i dobrych praktyk publikowanych przez różne instytucje, to mają one charakter pomocniczy i niewiążący. W konsekwencji brakuje jednolitego, spójnego standardu, który mógłby służyć jako obowiązkowy punkt odniesienia w procesie planowania i realizacji działań dostosowawczych. Brak standaryzacji w powyższym zakresie powoduje niepewność interpretacyjną oraz ryzyko inwestycyjne. Z punktu widzenia jednostki samorządu terytorialnego niezwykle pomocne byłoby opracowanie oficjalnego, szczegółowego katalogu wytycznych,*

³³ Zamówienia nr OR.2600.153.2025.DI z 14 maja 2025 r.

³⁴ Dz. U. z 2023 r. poz.20.

który byłby obligatoryjny i jednolity dla wszystkich podmiotów publicznych. W przypadku dostępności cyfrowej, deklaracja musi być aktualizowana corocznie, jednak brak jest automatycznych narzędzi weryfikacyjnych dla jednostek samorządu terytorialnego. Często jej sporządzenie wymaga specjalistycznej wiedzy informatycznej. Ponadto dostosowanie treści stron internetowych do pełnych standardów WCAG 2.1. (np. dokumentów PDF, skanów uchwał czy załączników planistycznych) jest często technicznie i organizacyjnie niewykonalne, szczególnie w kontekście plików historycznych.

(akta kontroli str. 944-945)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Miejsce postojowe przeznaczone dla osób niepełnosprawnych, znajdujące się od strony północnej budynku Starostwa, nie zostało oznakowane znakiem poziomym tzw. kopertą (oznakowanie P-20) wraz ze znakiem P-24 oznaczającym miejsce dla pojazdu osoby niepełnosprawnej, co było niezgodne z § 92 rozporządzenia w sprawie znaków oraz z pkt.5.2.6 załącznika nr 2 do rozporządzenia w sprawie warunków technicznych znaków. Powyższe regulacje stanowią, że znak P-20 "koperta" stosuje się w celu oznaczenia stanowiska postojowego przeznaczonego do wyłącznego użytkowania przez niektórych uczestników ruchu w przypadku przeznaczenia stanowisk postojowych dla osób niepełnosprawnych, a wewnątrz "koperty" należy umieścić znak P-24. Stanowiska postojowe dla pojazdów osób niepełnosprawnych wyznaczone znakiem P-20 ("koperta") powinny mieć nawierzchnię barwy niebieskiej. Starosta wyjaśnił, że w związku z budową windy nie odnowiono znaku, gdyż winda umożliwia wejście do budynku osobom z niepełnosprawnościami i miejsce parkingowe prawidłowo oznaczone znajduje się przez budynkiem Starostwa w bezpośrednim sąsiedztwie wejścia do windy.

W odniesieniu do powyższych wyjaśnień, NIK podkreśla konieczność prawidłowego, zgodnego z przepisami oznakowania miejsc parkingowych wyznaczonych dla osób niepełnosprawnych.

(akta kontroli str. 570-575, 769-775)

2. W budynku Starostwa nie zapewniono wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych, co stanowiło naruszenie art. 6 pkt 1 lit. a UZD. Powyższe wynikało z:

a/ braku zapewnienia na parterze budynku wolnych od barier poziomych przestrzeni komunikacyjnych, tj. poprzez: zablokowanie pochylni dla osób niepełnosprawnych ławką na jej szczycie; brak swobodnego dostępu do kasy dla osób na wózkach inwalidzkich (wysokość blatu 1,23 m) oraz brak swobodnego dostępu do drzwi prowadzących do pomieszczenia kasy celem przywołania pracownika (schody bez barier i różnica poziomów wynosząca 0,34 m); brak swobodnego dostępu do punktu informacyjnego – wysokość blatu ze stojącą na nim pętlą indukcyjną wynosiła 0,96 m;

b/ zamontowania drzwi wewnętrznych prowadzących do pomieszczeń nr 6, 9, 104a, 306, 312 o szerokości od 0,8 m do 0,89 m, tj. o szerokości mniejszej niż 0,9 m w świetle ościeżnicy;

c/ posiadania progów przez 18 spośród 21 drzwi wewnętrznych objętych badaniem³⁵ (o wysokościach od 0,005 m do 0,03 m);

d/ braku zastosowania przy wymianie w 2009 r.³⁶ oraz w 2018 r.³⁷ odpowiedniego wykończenia powierzchni spoczników schodów³⁸, pomimo obowiązku wynikającego z § 306 ust. 2 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, który stanowi, że w budynkach użyteczności publicznej, powierzchnie spoczników schodów i pochylni powinny mieć wykończenie wyróżniające je odcieniem, barwą bądź fakturą, co najmniej w pasie 30 cm od krawędzi rozpoczynającej i kończącej bieg schodów lub pochylni;

e/ braku zapewnienia odpowiedniego oznakowania, wykonanych z przezroczystych tafli drzwi windy (w latach 2024-2025) oraz drzwi prowadzących do gabinetów Zarządu Powiatu i kancelarii (w latach 2014-2015), co było niezgodne z § 295 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych stanowiącego, że skrzydła drzwiowe, wykonane z przezroczystych tafli, powinny być oznakowane w sposób widoczny;

f/ wybudowania w latach 2024-2025 utwardzonego dojścia do budynku (dojścia do windy) o szerokości 1,34 m i furtki o szerokości 1,3 m, w sytuacji gdy zgodnie z § 16 ust. 1 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych *do wejść do budynku użyteczności publicznej powinny być doprowadzone utwardzone dojścia o szerokości minimalnej 1,5 m.*

Starosta wyjaśnił, że w związku z *prowadzonym remontem budynku (budowa windy) ławka przy pochylni była ustawiona tymczasowo, aby zapewnić miejsca petentom oczekującym do Wydziału Komunikacji. W chwili obecnej została usunięta, tym samym przejazd jest możliwy. Kwestie związane z obniżeniem blatu w pomieszczeniu kasy i informacji zostaną przewidziane w ramach planowanych remontów. Obecnie petenci niepełnosprawni są obsługiwani przez pracownika punktu kasowego i informacji przy stolikach zlokalizowanych na parterze budynku. Powodem braku wymiany drzwi jest brak środków finansowych. W ramach przeprowadzanych w latach ubiegłych remontów sukcesywnie dokonywana była wymiana drzwi. Z uwagi na to, że „wyrównanie” poziomów związane byłoby ze znacznym kosztem odstąpiono od realizacji remontu w takim zakresie. W budżecie Powiatu na 2025 r. zaplanowano kompleksowy remont korytarzy Starostwa, który swoim zakresem miał również objąć wymianę drzwi. Jednak w chwili obecnej ze względu na brak środków finansowych środki zostały przeniesione na realizację innych zadań, które zostały uznane za niezbędne do realizacji. W związku z wymianą wykładzin zastosowane było różnicowanie kolorów wykładzin przy spocznikach schodów. Wymiana wykładzin przeprowadzona była przed wprowadzeniem przepisów ustawy o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Przyjmując jednak, iż nie jest to oznaczenie kontrastowe i zbyt wąskie w miarę*

³⁵ Prowadzących do pomieszczeń nr 3, 4, 7, 9, 10, 114, 112, 104a, 104, 207, 212, 214, 301, 306, 307, 312, Sali obrad oraz Kancelarii na I piętrze.

³⁶ Wymiana wykładzin na schodach oraz I i II piętrze budynku.

³⁷ Wymiana wykładzin na III piętrze budynku.

³⁸ Prowadzących z parteru na pierwsze piętro: na odcinku pomiędzy pierwszym spocznikiem a pierwszym piętrzem: oznakowanie zmiany poziomu jasnym kolorem o szerokości 0,195 m. Schody prowadzące z pierwszego piętra na drugie piętro: a/ oznakowanie zmiany poziomu jasnym kolorem na spoczniku o szerokości 0,20 m; b/ pomiędzy drugim spocznikiem a drugim piętrzem: oznakowanie zmiany poziomu jasnym kolorem o szerokości 0,16 m. Schody prowadzące z drugiego piętra na trzecie piętro: na odcinku: a/ pomiędzy drugim piętrzem a spocznikiem oznakowanie zmiany poziomu jasnym kolorem na spoczniku o szerokości 0,18 m; b/ pomiędzy spocznikiem a trzecim piętrzem: oznakowanie zmiany poziomu jasnym kolorem na spoczniku o szerokości 0,18 m.

posiadanych środków finansowych powyższe zostanie sukcesywnie realizowane. W mojej ocenie drzwi są widoczne, bowiem ich powierzchnia nie jest jednolitą taflą, wszystkie posiadają widoczne elementy konstrukcji, dzielące szklaną powierzchnię drzwi, co wpływa na ich bezpieczne użytkowanie. Zastosowanie szerokości furtki o wymiarze 1,3 m wynikało z kosztorysu sporządzonego dla inwestycji polegającej na budowie windy, w którym zamieszczono opis działania do wykonania: „montaż furtki w istniejącym ogrodzeniu – szerokość minimalna 0,9 m, konstrukcja metalowa, ażurowa, dopasowana formą do istniejącego ogrodzenia, zamykana na zamek kulkowy”. Przyczyną braku zastosowania szerokości 1,5 m było także najprawdopodobniej zastosowanie interpretacji, iż furtka nie stanowi wejścia do budynku. Zgodnie z zobowiązaniem wykonawcy – do 30 maja 2025 r. szerokość dojścia zostanie dostosowana do wymogów wynikających z rozporządzenia w sprawie warunków technicznych.

W odniesieniu do powyższych wyjaśnień, NIK wskazuje, iż przeprowadzone zmiany w budynku po 16 grudnia 2002 r. powinny być zgodne z przepisami rozporządzenia w sprawie warunków technicznych.

(akta kontroli str. 570-575, 593-775, 940, 946-954)

3. Zamontowana w Starostwie winda zewnętrzna posiadała tablicę przyzywową umiejscowioną w odległości 0,12 m od naroża kabiny, co było niezgodne z wymogiem wynikającym z § 193 ust. 2a rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, w którym określono, iż tablicę przyzywową umieszcza się w odległości nie mniejszej niż 0,5 m od naroża kabiny.

Starosta wyjaśnił, że brak zapewnienia pełnej zgodności umiejscowienia w windzie tablicy przyzywowej zgodnie z wymogami określonymi w § 193 ust. 2a rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, spowodowany był typem windy (windą kątową) i montażem w windzie poręczy oraz dodatkowego elementu poprawiającego dostępność petentom (ekran), co znacznie ograniczyło przestrzeń nieoszkłonej ściany kabiny windy, a tym samym montaż na niej tablicy przyzywowej.

(akta kontroli str. 570-575, 615-731, 951-954)

4. Na stronie internetowej Starostwa oraz na stronie BIP Starostwa, nie została zamieszczona informacja o zakresie działalności w postaci nagrania treści w polskim języku migowym, co stanowiło naruszenie art. 6 pkt 3 lit. c UZD.

Zastępca przewodniczącego zespołu ds. dostępności oraz Informatyk Starostwa wyjaśnił, że zarówno na stronie BIP, jak i na stronie internetowej, nie zapewniono informacji o zakresie działalności Starostwa w postaci nagrania treści w polskim języku migowym ponieważ żadna z powyższych stron nie oferuje takiej usługi. Możliwe jest za to osobiste umówienie się z „fizycznym” tłumaczem języka migowego. Ponadto obie strony zapewniają możliwość odsłuchania treści jakie są na nich zawarte.

(akta kontroli str. 412-463, 593-613)

5. Strony internetowe Starostwa³⁹ nie spełniały części kryteriów dostępności cyfrowej, na poziomie podstawowym określonych w wytycznych WCAG i załączonych do UDC. Dotyczyło to: a/ braku spełniania kryterium *Treść*

³⁹ <https://powiatstrzelecki.pl>; <https://bip.powiatstrzelecki.pl>.

nietekstowa, w linkach⁴⁰ które zawierały treść nietekstową (forma pliku pdf z elementami graficznymi) bez alternatywy w wersji edytowalnej dla dokumentu, co niezgodne było z kryterium 1.1.1 WCAG, wskazanym jako poziom zgodności A (podstawowy) w załączniku do UDC; b/ braku spełniania kryterium *Cel linku w kontekście*, w linkach⁴¹ w których po kliknięciu brak było ostrzeżenia, że otworzy się nowa zakładka - co niezgodne było z kryterium 2.4.4 WCAG wskazanym jako poziom zgodności A (podstawowy) w załączniku do UDC.

Zastępca przewodniczącego zespołu ds. dostępności oraz Informatyk Starostwa wyjaśnił, że *po sprawdzeniu wszystkich linków stwierdzam słuszność wymienionych zarzutów. Jednocześnie zobowiązuje się do naprawy działania tychże odnośników w okresie 60 dni od daty niniejszego pisma. Występowanie tego zjawiska (przede wszystkim brak ostrzeżeń typu „po kliknięciu na ten link...” wynika niestety z bardzo dużej liczby stron oraz podstron (rzędu kilku tysięcy) zarówno na witrynie www.powiatstrzelecki.pl jak i www.bip.powiatstrzelecki.pl – stąd błędy tego typu uważam za nieuniknione. Należy dodać, iż za samą funkcjonalność strony/podstrony odpowiada tzw. Redaktor, a tutaj błędy wynikają bezpośrednio z ludzkiej nieuwagi.*

(akta kontroli str. 956-968)

6. W Raporcie z 2025 r. zamieszczone zostały dane, które nie były zgodne ze stanem faktycznym. W dokumencie tym wskazano bowiem, że w Starostwie w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej zapewniony został dostęp do informacji o działalności jednostki w postaci nagrania treści w polskim języku migowym oraz że zapewniono obsługę poprzez wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez stronę internetową. Ww. obie formy dostępności informacyjno-komunikacyjnej, zarówno na stronie BIP Starostwa jak i na stronie internetowej Starostwa, nie były dostępne. W Raporcie z 2025 r. wskazano także, że strony internetowe Starostwa (2) są w pełni zgodne z wymogami UDC, w sytuacji gdy faktycznie obie te strony internetowe były zgodne częściowo z tymi wymogami.

Koordinator ds. dostępności wyjaśniła, że *brak realnej dostępności ww. dwóch form komunikacji wymienionych w raporcie z dnia 27 marca 2025 r. (stan na 1 stycznia 2025 r.) był wynikiem niedopatrzenia. Brakujące formy dostępności informacyjno-komunikacyjnej zostały uzupełnione. Dostępność do informacji o działalności Starostwa w postaci nagrania w Polskim Języku Migowym została zapewniona na stronie powiatstrzelecki.pl. Dodatkowo Powiat Strzelecki podpisał*

⁴⁰a/ <https://bip.powiatstrzelecki.pl/3852/powiatowy-program-wspierania-edukacjiuzdolnionych-dzieci-i-mlodziezy-z-terenu-powiatu-strzeleckiego.html>;

b/ <https://bip.powiatstrzelecki.pl/4275/odstepstwo-od-przepisow-techniczno-budowlanych.html>;

c/ <https://bip.powiatstrzelecki.pl/3111/wykaz-szkol-i-placowek-niepublicznych-w-powiecie-strzeleckim.html>;

d/ <https://bip.powiatstrzelecki.pl/5140/474/rzadowy-fundusz-polski-lad-program-inwestycji-strategicznych.html>, <https://bip.powiatstrzelecki.pl/5144/2022.html>, <https://bip.powiatstrzelecki.pl/5143/2021.html>, <https://bip.powiatstrzelecki.pl/5145/2021.html>, <https://bip.powiatstrzelecki.pl/5146/2022.html>;

e/ <https://bip.powiatstrzelecki.pl/573/232/biuro-rzeczy-znalezionych.html>.

⁴¹a/ <https://bip.powiatstrzelecki.pl/1056/259/adres-skrzynki.html>;

b/ <https://bip.powiatstrzelecki.pl/5909/zespole-szkol-ponadpodstawowych-wzawadzkiem.html>, <https://bip.powiatstrzelecki.pl/1295/zespole-szkol-specjalnych-przy-dps-w-kadlubie.html>, <https://bip.powiatstrzelecki.pl/1292/centrum-ksztalcenia-zawodowego-i-ustawicznego-w-strzelcach-opolskich.html>;

c/ <https://powiatstrzelecki.pl/172/strona-glowna.html>;

d/ <https://powiatstrzelecki.pl/6275/juz-dziala-internetowy-system-umawiania-wizyt-w-wydziale-komunikacji-i-transportu-naszego-starostwa.html>;

e/ <https://powiatstrzelecki.pl/84/73/kontakt.html>.

umowę z Polskim Związkiem Głuchych, która obejmuje usługę tłumacza PJM za pośrednictwem wideokomunikatora. W zakładce „Tłumacz języka migowego” na stronie powiatstrzelecki.pl znajduje się prośba o poinformowanie o preferowanej metodzie komunikacji. Na BIP również umieszczono ulotkę informacyjną oraz wzór zgłoszenia chęci skorzystania z usługi tłumacza migowego w zakładce „Koordynator ds. dostępności”, jak również umieszczono wzmianki o usłudze tłumacza, m.in. w zakładce „Powiat Strzelecki” oraz „Nieodpłatna Pomoc Prawna”.

Ww. brakujące formy dostępności informacyjno-komunikacyjnej zostały uzupełnione w trakcie kontroli NIK (8-9 maja 2025 r.).

W odniesieniu do nierzetelnych zapisów Raportu z 2025 r. dotyczących zgodności stron internetowych z UDC, Zastępca przewodniczącego zespołu ds. dostępności oraz Informatyk Starostwa wyjaśnił, że w raporcie o stanie zapewnienia dostępności status stron powinien mieć wartość „Jest częściowo zgodna” zamiast „Jest zgodna”. Ewidentnie wynika to z dużej ilości błędów dot. odnośników na stronach/podstronach, które nie zostały wcześniej uchwycone.

(akta kontroli str. 412-463, 593-613, 956-964)

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą budynek nie spełniał części minimalnych wymagań określonych w UZD w zakresie dostępności architektonicznej. Nie zapewniono także pełnej dostępności informacyjno-komunikacyjnej, a raport o stanie zapewnienia dostępności zawierał dane niezgodne ze stanem faktycznym. Starosta zapewnił: a/ wyposażenie budynku Starostwa w windę osobową, która umożliwiła dostęp do wszystkich pięter budynku, b/ wizualną i głosową informację na temat rozkładu pomieszczeń oraz c/ zasady ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami. Zapewnił też częściowo prawidłowość działania jednostki w obszarze dostępności cyfrowej strony internetowej oraz strony BIP.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi	Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.
Wnioski	Najwyższa Izba Kontroli wnosi o: 1. Doprowadzenie do zapewnienia przestrzeni komunikacyjnej Starostwa, wolnej od barier poziomych i pionowych.2. Uwzględnianie w treści zawieranych umów, zlecających realizację zadań publicznych lub zamówień publicznych, minimalnych wymagań służących zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.3. Prawidłowe oznakowanie miejsca parkingowego wyznaczonego dla osób niepełnosprawnych znajdującego się za budynkiem Starostwa.4. Sporządzanie raportów o stanie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami zawierających dane zgodne ze stanem faktycznym.5. Podjęcie działań zmierzających do zapewnienia dostępu do informacji o przeprowadzanych przeglądach i aktualizacjach deklaracji dostępności.

6. Zapewnienie pełnej dostępności cyfrowej stron internetowych Starostwa na poziomie co najmniej podstawowym.

7. Podjęcie działań zmierzających do zamontowania tablicy przyzywowej w windzie osobowej w odległości od naroża kabiny nie mniejszej niż 0,5 m.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Opolu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, 25 czerwca 2025 r.

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Opolu

Dyrektor

Arkadiusz Kuglarz

p. o. Dyrektora

podpisano elektronicznie

Kontrolerzy

Damian Mielcarek

główny specjalista kontroli państwowej

podpisano elektronicznie

Agnieszka Kwiecień

specjalista kontroli państwowej

podpisano elektronicznie